

● Új rákellenes gyógyszer

Világ-szabadalom a Taxalbin

● Gödöllő (MTI)

Befejezéshez közeledik egy világszabadalomként már 102 országban bejegyzett saját kifejlesztésű új rákellenes gyógyszer – a Taxalbin – nagyüzemi gyártásának előkészítése a Human Oltóanyagtermelő és Gyógyszergyártó Rt.-nél – közölte Hegedűs Lajos, a társaság általános igazgató-helyettese. Mint hozzátette, a jelenlegi kilátások szerint, a szükséges engedélyezési eljárások és a kötelező klinikai vizsgálatok befejezése után, esetleg már 2000-ben hozzájuthatnak a betegek az új készítményhez.

Elmondta azt is, hogy folyamatban van a kapcsolat felvétele azokkal a szóba jöhető külföldi gyógyszer-gyártó óriáscégekkel, amelyek partnerként részt kívánnak venni a nagy jelentőségű gyógyszer közös előállításában, vagy forgalmazásában.

Hegedűs Lajos közlése szerint a Human kutatógárdája által kifejlesztett új készítmény – más hozzá hasonló, a tisztafa tüveléből előállított gyógyszerekkel együtt – elsősorban az emlő-, a petefészek-, a tüdő- és nyaki rák ellen lesz hatékony orvosság. Újdonsága abban rejlik, hogy amíg a többi ilyen gyógyszer különféle kellemetlen, beteg szervezetét erős próbáknak kitévő segédanyagot is tartalmaz, addig a Taxalbin e mellékhatások többségét nem idézi elő. Ennek köszönhetően a használatával a gyógyítás menetéből kiküszöbölhető lesz a jelenleg mellőzhetetlen hosszúságú, költséges, s további kockázatokat, szenvedéseket előidéző felkészítő szakasz. Ez természetesen önmagában is tovább növeli a beteg felépülésének esélyeit.

A sorozatgyártás feltételeinek folyamatban lévő megteremtése még várhatóan két-három hónapot vesz igénybe. Ez idő alatt, mint Hegedűs Lajos elmondta – több száz kísérlettel – egy olyan módszert kell találniuk, amely mínusz 30 fokos hőmérséklet alatt rövid időn belül, steril körülmények között elvégzi a termék előállításához szükséges úgynevezett fagyaszta szárítást. Az optimum megtalálása után valamelyik külföldi gyógyszeripari berendezéseket előállító cégtől megrendelik az ehhez szükséges, s várhatóan legalább egymilliárd forintba kerülő speciális gépeket, s így már minden feltétele adott lesz a Taxalbin gyártásának.

A rendelkezésre álló adatok szerint, mutatott rá végül Hegedűs Lajos, a világ évi 6,5 milliárd dollár értékű forgalmából a Taxalbinhoz hasonló készítmények jelenleg 1,2 milliárd dollárral részesednek. Ez azzal biztat, hogy az új gyógyszer nagyüzemi gyártása és forgalmazása akár a többszörösére is emelheti a Human jelenleg évi 2,5 milliárd forintos forgalmát. A várható többletbevételből a már folyamatban lévő fejlesztéseket akarják meggyorsítani.

● A tápéi temetőkápolna kincsei

„Leltároztak” az egyetemisták

A diákok minden szent tárgyról részletes leírás készítenek. (Fotó: Schmidt Andrea)

Diákok „szállták meg” három napra a tápéi régi temető kápolnáját. A fiatalok fényképeznek, mérőszalaggal méregetnek, szorgalmasan jegyzetelnek és közben magyarul, angolul vagy éppen németül beszélgetnek. A diákok fele magyar, a többiek lengyelek, skótok, horvátok, németek, osztrákok és finnek. A „vegyes” társaság tagjainak közös vonása, hogy valamennyien néprajz szakos egyetemisták, akik közös nyári tanulmányi gyakorlatukat végzik Tápén.

A József Attila Tudományegyetem néprajzi tanszéke a kilencvenes évek közepe óta minden évben, a jövőben pedig – pénzüke miatt – kétféle évente szervez nyári terepgyakorlatot hallgatók számára. Ezekre a diákzemináriumokra rendszeresen hívnak külföldi egyetemistákat, mert –

mint Barna Gábor egyetemi docens, a szeminárium vezetője elmondta – általában a tudomány, és ezen belül a néprajztudomány is nemzetközi, még ha legtöbbször nemzeti terepen művelik is. Az sem másodlagos szempont, hogy a mostanihoz hasonló gyakorlatok révén a hallgatók már egyetemi tanulmányaik alatt be tudnak kapcsolódni a nemzetközi tudományos életbe. Az idei rendezvény, amelyen huszonöt hallgató vesz részt, szerdán kezdődött és nyolc napon át tart. Az első két-három napon elméleti kérdésekről, módszertani problémákról, illetve a terepgyakorlat témájáról beszélgettek. Három nap áll rendelkezésre a gyakorlati munka elvégzésére. A diákok írásban és fényképen dokumentálják a tápéi temető kápolnájában összegyűlt szent tárgyakat, amelyek a 19. és 20. század népi vallásosságának változatos emlékei. Ezek között található olyan szent

képek és szobrok – például Szentháromság- és Mária-ábrázolások –, amelyek korábban lakások díszeként szolgáltak, de miután fölöslegessé váltak, a tulajdonosaik a kápolnának adományozták azokat. A múlt század utolsó harmadában néhány helybeli zarándok olaszországi és palesztinai szent helyekről különböző levelekkel, kövekkel és virágokkal tér haza, amelyeket a kápolnában üveg alá helyeztek. Ez utóbbi ritkaságok és a gyűjtemény sajátos jellege miatt választotta a néprajzi tanszék a terepgyakorlat színvételül a tápéi temetőkápolnát.

A kápolnát a Kármelhegyi Boldogasszony tiszteletére szentelték, és egybeépítették egy szegényházzal. Építésének pontos dátumát nem ismerjük, arról azonban tudunk, hogy az 1879-es árvíz után új-jáépítették. A temetőt 1964 óta nem használják, de a kápolnát Kármelhegyi Bol-

dogasszony ünnepétől Mindenszentek napjáig ma is hetente tartanak szentmisét.

A kápolna szakrális emlékeinek dokumentálása mellett a diákok a falu lakóit is megkérdezik arról, hogy mit tudnak a szent tárgyakról, hogyan viszonyulnak hozzájuk, és megpróbálnak olyan embereket felkutatni, akik adományaikkal gazdagították a kápolnát. A JATE bölcsészkarának hallgatói önkormányzata és az oktatási minisztérium IFHERD Alapítványa által támogatott kutatás eredményeit – a tárgyak katalógusát, fényképet és a róluk szóló elemzéseket – legkésőbb jövőre könyvben is megjelentetik magyar és angol nyelven. A két évvel ezelőtti, az alsóvárosi búcsút kutató nemzetközi diákzeminárium eredményei idén jelentek meg angol-magyar nyelvű kötetben a „Szegedi vallási néprajzi könyvtár” sorozatban.

Hegedűs Szabolcs

● Internetes kávézó a Technika Házában?

Megújul az MTESZ

Talán a legöregebb eremyszervezet a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége (MTESZ), mely 1948 óta 42 tagszervezetet szolgál és képvisel. Ha MTESZ, akkor Technika Háza. A szervezet és a hely Szegeden egy és ugyanazt jelenti. Vagy mégsem? Erről is beszél dr. Szilágyi János, az MTESZ Csongrád megyei szervezetének ügyvezető igazgatója.

Nem a régi az MTESZ! A 70-es évek fénykorához képest a szövetség árnyéka önmagának, ami nem csoda, hiszen az ipari és tudományos kutatás háttérbe szorult ágazatok leáldozóban vannak. A megújuláshoz irányt a szervezet alapszabálya is mutat, háttérrel pedig a létező infrastruktúra, vagyis a Technika Ház-hálózat ad.

Az alvó egyesületek föllesztése, a működők támogatása az első lépés ahhoz, hogy a kiemelten közhasznú szervezet alapszabályában

rögzített alaptevékenységét Csongrád megyében is ellássa. Egy vállalkozónak vagy egy vállalkozásnak egyaránt érdeke az MTESZ jelentette szolgáltatásokat igénybe venni. A telefonoktól kezdve a számítógép-tudomány hívein át a biomassa gyártókig mindenki megtalálja a saját irányultságának megfelelő szervezetet, ahol hozzájuthat a legfrissebb technológiai ismeretekhez, részt vehet szakmai továbbképzéseken, csereprogramokon és kiállításokon. Az ilyen egyesületekben megszerezhető kapcsolatok – állítja dr. Szilágyi János – fogódzót adnak szakmai és társadalmi szinten egyaránt.

A Technika Háza elnevezésű intézmény nem csupán a mi városunkban található, hanem az ország 21 településén. A szegedi Technika Házát 25 éve avatták. Azóta is az MTESZ szolgáltatásainak központja, s otthon ad az itteni 15 egyesület és társulat rendezvényeinek. A szegedi Technika Házában nyílt meg a Regionális Energetikai és Innovációs

Központ, mely az energiatudatos építkezést és gazdálkodást népszerűsíti, ingyenes tanácsadással is. De itt működik a Minőségügyi Centrum is, ahol speciális szolgáltatásként például vállalkozói címlista, a szolgáltatások leírása várja az érdeklődőket. De azt is szem előtt tartja az MTESZ, hogy a gazdálkodói és vállalkozói karnak megfelelő ismeretei legyenek, ezért kezdeményezte, hogy a szegedi felső- és középfokú oktatási intézményekben minőségügyi oktatás induljon. Az MTESZ megújítja kapcsolatait a kamarákkal.

Újabb arról is nevezetes a Technika Háza, hogy „nem odaillő” tevékenység is gyökeret vertek ott. Például a ház kirakatában divatos cipők kínálják magukat, mondjuk könyvek helyett, de az sem szívdertítő, hogy bálás ruhák közt turkálnak a szegediek ahelyett, hogy a városközpont egyetlen három tolmácsállásos, 220 fős előadóteremben névös rendezvényeken vehetnének részt. A szegedi Tech-

nika Háza visszacszerzi eredeti funkcióját, a szakértelmiség felé nyit kaput – igéri dr. Szilágyi János. Ismét működni fog a mérnökök klubja. A földszinten pedig internetes kávéház várja majd a világháló szörfőseit. Az internetes kávéház része annak a születő Információs Technológiai Központnak, ahol szabadpolcos könyvtár és folyóirat-olvasó, számítógépek és nyomtatók, ingyenes internethasználat csábítja a Technika Házába a fiatalokat és az idősebbeket.

Az Európai Unióhoz való csatlakozásra is gondol az MTESZ – hangsúlyozza a megyei ügyvezető –, mert tervezik egy olyan Unió Normaközpont létrehozását, ahol a jogalkalmazókat és vállalkozókat folyamatosan tájékoztatják az EU-s normákról és szabványokról. Mert az MTESZ meggyőződése, hogy egyetlen esélye a régióknak a fejlődésre, ha figyelembe veszi a „főcsapás-irányokat”, ha eurokonform és hatékony, amit itt csinálnak.

Ü. I.

Lenni jó!

Szögezzük le a tényeket.

1. Börtönbe menni jó. Az ember megtudja, kívül élt együtt tizennyolc éven keresztül. Stadler például elhagyta élete párját, miközben ő a börtönben jégkorong válogatottakkal, bankelnökökkel, brókerekkel uzsonnázott a kázinóban. A nő, aki imádta a tigrismintás ruhákat (immár tudjuk, nem véletlenül), a vagyontárgyak mellett magával vitte egy ukrán futballista játékgendelyét is, a rossz nyelvek szerint az ukrán labdarúgóval együtt, akivel most a Hernád mellett turbékolnak, ha éppen nincsenek kint a megáradt folyó gátjain.

2. Stadlernek kölcsönadni jó. Dugdosnak is pénz a zsebébe az akasztóiak, bár arról nem olvasni, mekkora összeget. Mennyit illik egy bukott milliós zsebébe csúsztatni? Száz forintot, kétszázat, egy ezrest, netán egy kis Polski árat? Stadler azt nyilatkozta, most minden fillér jól jön, sőt, továbbmegy: „busásan visszafizetem, amit most kapok.” Hovatovább az emberek Stadlerhez hordják majd megtakarított pénzcsekjüket, az OTP-ben felmondják a gépkocsinyeremény-betétkönyveket és idén inkább nem nyaralnak Lupaszigeten.

3. Magyar híradósnak lenni jó. Nem kell mást tenni, mint elmenni Akasztóra, bemenni Stadlerrel az üresen maradt házba, és olyanokat kérdezgetni: Hol volt a gyerekszoba? Hát a nászgy? Aztán, mihez kezd most? Milyen érzés szegénynek lenni? Még a leghülyebb első éves médiatanonc is csihol néhány könnyet a bukott ember szeméből (azt gondolva, ettől dögös a riport), amely jó referenciaanyag lehet valamelyik kereskedelmi csatornán vagy a Független Magyar Kisgazda- és Televízióban. Különösen ott, hiszen még jól emlékezünk arra a jelenetre, mikor Torgyán József kék-fehér Stadler sállal a nyakában kezdőrugást végzett az azóta dobra vert, de el nem kelt akasztói arénában. Panaszolja is az egykori csapatulajdonos: „Elhagytak olyan emberek, akikről ezt nem gondoltam volna.” (Lásd 1. pont!)

4. Igazságot szolgáltatni jó. Ha bankárként végrehajtunk egy pénzügyi műveletet, és emiatt fejjelentést tesznek ellenünk, akkor első fokon vélhetően leültetnek, másodfokon felmentenek, míg a Legfelsőbb Bíróság mindenkit elítél vagy felment, attól függően, izlett-e reggel a nutellás kenyér és a forralt tejesi. Hogy aztán az ember elmondhassa: szabadnak lenni éppen olyan jó, mint börtönbe menni.

Tóth-Szenesi Attila

Ságváris eredmények

● Munkatársunktól
Az országos középiszkolai tanulmányi versenyen és más országos megmérettetéseken is sikeresen szerepeltek idén a Ságvári Andre Gyakorló Gimnázium tanulói.

Csapó Nóra, Czékus Bálint, Pauk János, Petrovity Gorán és Szilárd Balázs. A „Polgári és demokráciában” országos vetélkedőn harmadik helyezést ért el az iskola csapata: Horváth Balázs, Hrabovszky Gábor, Telegdy Gergely és Vincze Dalma. Mindkét versenyre Farkas Zoltán készítette fel a diákokat. A Goethe Intézet két hónapra szóló német nyelvi ösztöndíját Takács József nyerte el. A kétannyelvű osztályok országos francia nyelvű versenyen Tóth Anna első, Tarján Anikó ötödik, Vigh Melinda pedig 7. helyezést szerzett, felkészítő tanáraik: dr. József György és Pignitzky Beáta.

Az OKTV-n első húsz közé kerültek: angol nyelvből Takács József (7. helyezést, felkészítő tanára: Weisz György). Német nyelvből: Bohner Imre (2.); Takács József (5.) és Must Anita (9.), felkészítő tanár: József Mocsai Andrea. Olasz nyelvből: Görgényi Nóra (1.), Kovács Györgyi (2.), Schulpe Anita (7.), Csomor Ágnes (10.) és Paragi Timea (11.), felkészítő tanáraik: dr. Szabó György és Pignitzky Beáta. A „Kulturák dialógusa” Oroszország–Magyarország vetélkedőn Gálity Hristifor és Vukosavljev Szlobodán lett fődíjas, tanár: Szilágyi Zsuzsanna. A tatai országos spanyol nyelvi verseny írásbeli kategóriájában első helyezést ért el: Halmos Edit, Molnár G. Fruzsina és Sódor Gabriella. Az Implom József helyesírási versenyen Nemeth Zoltán első helyezést ért el, felkészítő tanára: Laklits Mária. A Szőkefalvy Nagy Gyula matematika emléktárgyversenyen Makos Gábor nyert harmadik díjat, felkészítő tanára: dr. Dobi János és Kovács István. A Szilárd Leó országos atomfizikai versenyen: 1. Kocsis Zoltán; 2. Bálint Péter; 3. Csendes Áron; 9. Mása Gabriella; 10. Nagy Dóra és 11. Végh Zoltán. A Mikola Sándorral elnevezett országos fizika versenyen Farkas Ágnes szerzett 17. helyezést, felkészítő tanára: dr. Kovács László. Az Irinyi János középiskolai kémia versenyen Farkas Ágnes 14., Késmárky Klára pedig 21. helyezést ért el, tanár: Lajosné dr. Berkes Mária.

Az OKTV-n első húsz közé kerültek: angol nyelvből Takács József (7. helyezést, felkészítő tanára: Weisz György). Német nyelvből: Bohner Imre (2.); Takács József (5.) és Must Anita (9.), felkészítő tanár: József Mocsai Andrea. Olasz nyelvből: Görgényi Nóra (1.), Kovács Györgyi (2.), Schulpe Anita (7.), Csomor Ágnes (10.) és Paragi Timea (11.), felkészítő tanáraik: dr. Szabó György és Pignitzky Beáta. A „Kulturák dialógusa” Oroszország–Magyarország vetélkedőn Gálity Hristifor és Vukosavljev Szlobodán lett fődíjas, tanár: Szilágyi Zsuzsanna. A tatai országos spanyol nyelvi verseny írásbeli kategóriájában első helyezést ért el: Halmos Edit, Molnár G. Fruzsina és Sódor Gabriella. Az Implom József helyesírási versenyen Nemeth Zoltán első helyezést ért el, felkészítő tanára: Laklits Mária. A Szőkefalvy Nagy Gyula matematika emléktárgyversenyen Makos Gábor nyert harmadik díjat, felkészítő tanára: dr. Dobi János és Kovács István. A Szilárd Leó országos atomfizikai versenyen: 1. Kocsis Zoltán; 2. Bálint Péter; 3. Csendes Áron; 9. Mása Gabriella; 10. Nagy Dóra és 11. Végh Zoltán. A Mikola Sándorral elnevezett országos fizika versenyen Farkas Ágnes szerzett 17. helyezést, felkészítő tanára: dr. Kovács László. Az Irinyi János középiskolai kémia versenyen Farkas Ágnes 14., Késmárky Klára pedig 21. helyezést ért el, tanár: Lajosné dr. Berkes Mária.

Az Európa 2000 Alapítvány EU integrációs vetélkedőn első helyezést ért el a gimnázium ötfős csapata: